ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 19.12.2025
COM(2025) 792 final

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

ΟΓΔΟΗ ΕΚΘΕΣΗ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΥ ΑΝΑΣΤΟΛΗΣ ΤΩΝ ΘΕΩΡΗΣΕΩΝ

{SWD(2025) 429 final}

8η έκθεση στο πλαίσιο του μηχανισμού αναστολής των θεωρήσεων

Η 8η έκθεση στο πλαίσιο του μηχανισμού αναστολής της απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης βασίζεται στο άρθρο 8 του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1806 (στο εξής: κανονισμός για τις θεωρήσεις). Το άρθρο 8 παράγραφος 4 του κανονισμού απαιτεί από την Επιτροπή να παρακολουθεί τη συνεχή εκπλήρωση των απαιτήσεων απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης από τις χώρες των οποίων οι υπήκοοι απέκτησαν πρόσβαση χωρίς θεώρηση στην ΕΕ μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του διαλόγου για την ελευθέρωση του καθεστώτος θεωρήσεων. Η έκθεση καλύπτει το έτος 2024, καθώς και σημαντικές εξελίξεις του 2025. Συνοδεύεται από έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής στο οποίο περιγράφονται λεπτομερώς όλες οι σχετικές πτυχές για τις χώρες και τις περιφέρειες που καλύπτονται από την παρούσα έκθεση.

Η ελευθέρωση του καθεστώτος θεωρήσεων αποτελεί σημαντικό μέρος της εργαλειοθήκης της ΕΕ για τη συνεργασία με τρίτες χώρες στους τομείς της μετανάστευσης, της ασφάλειας και της δικαιοσύνης. Διευκολύνει την κινητικότητα και τις διαπροσωπικές επαφές. Μπορεί να τονώσει τις μετακινήσεις και τον τουρισμό και να ενισχύσει τους επιχειρηματικούς, κοινωνικούς και πολιτιστικούς δεσμούς μεταξύ των πολιτών της ΕΕ και των πολιτών των επωφελούμενων τρίτων χωρών. Μπορεί επίσης να προωθήσει τις διπλωματικές σχέσεις και τη διεθνή συνεργασία. Ταυτόχρονα, η παρακολούθηση από την Επιτροπή των καθεστώτων απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης της ΕΕ κατέδειξε ότι τα ταξίδια χωρίς υποχρέωση θεώρησης μπορούν επίσης να αποτελέσουν πηγή σημαντικών προκλήσεων στους τομείς της μετανάστευσης και της ασφάλειας, οι οποίες πρέπει να αντιμετωπιστούν.

Η έκθεση καλύπτει τους εταίρους των Δυτικών Βαλκανίων και τις χώρες της Ανατολικής Εταιρικής Σχέσης, καθώς και άλλες περιοχές πέραν της άμεσης γειτονίας της ΕΕ (Ανατολική Καραϊβική και Λατινική Αμερική), με έμφαση σε χώρες που απαλλάσσονται από την υποχρέωση θεώρησης, όπου έχουν εντοπιστεί συγκεκριμένα ζητήματα που σχετίζονται με τη μετανάστευση και/ή την ασφάλεια, τα οποία θα μπορούσαν να αξιολογηθούν στο πλαίσιο του μηχανισμού αναστολής της απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης.

Η παρούσα έκθεση επικεντρώνεται στην ευθυγράμμιση της πολιτικής θεωρήσεων, στη διαχείριση των μεταναστευτικών συνόρων και στην επανεισδοχή, σε ζητήματα ασφάλειας και σε ζητήματα ιθαγένειας. Τα κύρια πορίσματα παρουσιάζονται στην παρούσα έκθεση, η οποία διαρθρώνεται σε βασικές θεματικές ενότητες, ενώ στο παράρτημα παρουσιάζονται ειδικές συστάσεις για κάθε χώρα.

Ευθυγράμμιση της πολιτικής θεωρήσεων

Η στενή γεωγραφική εγγύτητα των εταίρων των Δυτικών Βαλκανίων και των χωρών της Ανατολικής Εταιρικής Σχέσης με το έδαφος των κρατών μελών της ΕΕ καθιστά την ευθυγράμμιση της πολιτικής θεωρήσεων με την πολιτική θεωρήσεων της ΕΕ ζήτημα μείζονος σημασίας. Η ελλιπής ευθυγράμμιση, τόσο όσον αφορά τον κατάλογο των χωρών που υπόκεινται σε υποχρέωση θεώρησης όσο και τις διαδικασίες έκδοσης θεωρήσεων, μπορεί να οδηγήσει σε αυξημένους κινδύνους παράνομης μετανάστευσης και ασφάλειας για την ΕΕ.

Η ελλιπής ευθυγράμμιση της πολιτικής θεωρήσεων διευκολύνει τους υπηκόους τρίτων χωρών που υπόκεινται στην υποχρέωση θεώρησης της ΕΕ, ορισμένες από τις οποίες παρουσιάζουν υψηλούς

μεταναστευτικούς κινδύνους, να φθάσουν στα Δυτικά Βαλκάνια χωρίς θεώρηση (ενίοτε με πλαστά ταξιδιωτικά έγγραφα) και στη συνέχεια να εισέλθουν παράνομα από την ξηρά στον χώρο Σένγκεν, όπου μπορούν να υποβάλουν αιτήσεις ασύλου. Ομοίως, οι υπήκοοι τρίτων χωρών που έχουν εισέλθει στα Δυτικά Βαλκάνια με έγκυρες θεωρήσεις διήλθαν, σε ορισμένες περιπτώσεις, παράνομα τα εξωτερικά σύνορα της Ένωσης και υπέβαλαν αίτηση ασύλου, κάτι που εγείρει σοβαρές ανησυχίες σχετικά με την επάρκεια των διαδικασιών θεώρησης σε ορισμένους εταίρους των Δυτικών Βαλκανίων.

Η Βόρεια Μακεδονία είναι ο μόνος εταίρος των Δυτικών Βαλκανίων που έχει επιτύχει σχεδόν πλήρη ευθυγράμμιση με τον ενωσιακό κατάλογο χωρών που υπόκεινται σε υποχρέωση θεώρησης, ενώ απομένει μία μόνο διαφορά σε σύγκριση με τον ενωσιακό κατάλογο χωρών που υπόκεινται σε υποχρέωση θεώρησης. Το 2024 και το 2025 η Σερβία, η Αλβανία, το Κόσοβο* και το Μαυροβούνιο σημείωσαν πρόοδο προς την περαιτέρω ευθυγράμμιση με τον ενωσιακό κατάλογο των χωρών που υπόκεινται σε υποχρέωση θεώρησης.

Όσον αφορά τη Σερβία και την Αλβανία, αυτό έγινε σύμφωνα με τις δεσμεύσεις τους στο πλαίσιο του θεματολογίου μεταρρυθμίσεων[1]. Το 2024 η Σερβία μείωσε τον αριθμό των συμφωνιών απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης με χώρες που υπόκεινται στην υποχρέωση θεώρησης της ΕΕ από 16 σε 12. Η Αλβανία μείωσε τον αριθμό των μόνιμων συμφωνιών απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης από 8 σε 6 και τον αριθμό των εποχικών απαλλαγών από την υποχρέωση θεώρησης από 6 σε 5 το 2024 και το 2025.

Η πολιτική θεωρήσεων του Κοσόβου άρχισε να τελεί υπό παρακολούθηση μόλις το 2024, όταν οι πολίτες του απέκτησαν πρόσβαση στην ΕΕ χωρίς υποχρέωση θεώρησης. Την περίοδο εκείνη, το Κόσοβο διατηρούσε συμφωνίες απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης με 19 χώρες που υπόκεινται στην υποχρέωση θεώρησης της ΕΕ. Έκτοτε, ο αριθμός αυτός μειώθηκε σε 17.

Μετά την υποχώρηση που καταγράφηκε στις αρχές του 2025, το Μαυροβούνιο κατάργησε αργότερα τις συμφωνίες απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης με 5 χώρες και μείωσε τον αριθμό των εποχικών απαλλαγών από την υποχρέωση θεώρησης από 4 σε 1. Ως εκ τούτου, ο συνολικός αριθμός των αποκλίσεων μεταξύ της πολιτικής θεωρήσεων του Μαυροβουνίου και της πολιτικής θεωρήσεων της ΕΕ μειώθηκε από 15 σε 9.

Το 2025 η Βοσνία και Ερζεγοβίνη σημείωσε αρνητική πρόοδο στον συγκεκριμένο τομέα. Η Βοσνία και Ερζεγοβίνη διατήρησε τον αριθμό των μόνιμων συμφωνιών απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης σε 7[2], αλλά αύξησε τον αριθμό των εποχικών απαλλαγών από την υποχρέωση θεώρησης από 1 σε 3. Ως εκ τούτου, ο αριθμός των αποκλίσεων μεταξύ της πολιτικής

---

* Η ονομασία αυτή χρησιμοποιείται με επιφύλαξη των θέσεων ως προς το καθεστώς και συνάδει με την απόφαση 1244/1999 του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών και τη γνώμη του Διεθνούς Δικαστηρίου σχετικά με τη διακήρυξη της ανεξαρτησίας του Κοσόβου.

1 SWD(2024) 243 final — Εκτελεστική απόφαση της Επιτροπής για την έγκριση του θεματολογίου μεταρρυθμίσεων και του πολυετούς προγράμματος εργασιών στο πλαίσιο της διευκόλυνσης μεταρρυθμίσεων και ανάπτυξης για τα Δυτικά Βαλκάνια — Κόσοβο.

2 Αφότου η Βοσνία και Ερζεγοβίνη θέσπισε την υποχρέωση θεώρησης για το Ομάν τον Μάρτιο του 2024, ο αριθμός μειώθηκε σε έξι, αλλά όταν τον Δεκέμβριο του 2024 το Βανουάτου διαγράφηκε από τον ενωσιακό κατάλογο απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης, ο αριθμός αυξήθηκε και πάλι σε επτά.

θεωρήσεων της εν λόγω χώρας και της πολιτικής θεωρήσεων της ΕΕ μειώθηκε από 8 το 2024 σε 10 σήμερα.

Δεν παρατηρήθηκε πραγματική πρόοδος για τις χώρες της Ανατολικής Εταιρικής Σχέσης. Η Μολδαβία και η Ουκρανία έχουν τον ίδιο αριθμό συμφωνιών απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης με χώρες που υπόκεινται στην υποχρέωση θεώρησης της ΕΕ όπως και στο τέλος του 2024[3], δηλαδή 11 και 15, αντίστοιχα.

Η Γεωργία διατηρεί επί του παρόντος 26 συμφωνίες απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης με χώρες που υπόκεινται σε απαιτήσεις θεώρησης της ΕΕ, ενώ δεν έχει λάβει μέτρα για περαιτέρω ευθυγράμμιση από το 2022. Αντιθέτως, η Γεωργία κατέγραψε αρνητική πρόοδο το 2024, καθώς χορήγησε απαλλαγή από την υποχρέωση θεώρησης εισόδου σε πολίτες της Κίνας. Η Γεωργία εξακολουθεί επίσης να εφαρμόζει πολιτική θεωρήσεων που αποκλίνει σημαντικά από το κεκτημένο της ΕΕ, ιδίως καθώς επιτρέπει την είσοδο σε υπηκόους 17 χωρών που υπόκεινται σε υποχρέωση θεώρησης τόσο στην ΕΕ όσο και στη Γεωργία, αποκλειστικά βάσει θεώρησης ή άδειας διαμονής που έχει εκδοθεί από μία από τις χώρες του Συμβουλίου Συνεργασίας του Περσικού Κόλπου (ΣΣΠΚ).

Οι γειτονικοί εταίροι που απαλλάσσονται από την υποχρέωση θεώρησης πρέπει επειγόντως να σημειώσουν ουσιαστική πρόοδο όσον αφορά την ευθυγράμμιση των καταλόγων τους με τις ιθαγένειες που απαλλάσσονται από την υποχρέωση θεώρησης με εκείνες της ΕΕ, καθώς και την ευθυγράμμιση των διαδικασιών θεώρησης με τα πρότυπα Σένγκεν. Στο πλαίσιο αυτό, περιλαμβάνεται η καθιέρωση της συστηματικής συλλογής βιομετρικών δεδομένων, όπως η ψηφιακή φωτογραφία και τα δακτυλικά αποτυπώματα, στο πλαίσιο της διαδικασίας υποβολής αιτήσεων θεώρησης. Πρέπει να σταματήσουν πρακτικές που δεν συνάδουν με το κεκτημένο της ΕΕ, όπως η χορήγηση εποχικών απαλλαγών από την υποχρέωση θεώρησης και η δυνατότητα εισόδου χωρίς θεώρηση βάσει θεώρησης ή άδειας διαμονής που έχει εκδοθεί από τρίτη χώρα.

Εν αναμονή της πλήρους ευθυγράμμισης, ο αυστηρότερος έλεγχος των αφίξεων υπηκόων τρίτων χωρών που απαλλάσσονται από την υποχρέωση θεώρησης, ιδίως από χώρες που παρουσιάζουν κίνδυνο για την ασφάλεια ή κίνδυνο παράνομης μετανάστευσης, θα ήταν ένα ελάχιστο προσωρινό μέτρο που αναμένεται από γειτονικούς εταίρους που απαλλάσσονται από την υποχρέωση θεώρησης.

Μετανάστευση, διαχείριση των συνόρων και επανεισδοχή

Η κύρια πρόκληση στον τομέα αυτόν παραμένει η συνέχιση των παράνομων μεταναστευτικών ροών προς την ΕΕ μέσω των Δυτικών Βαλκανίων, μολονότι ο αριθμός τους έχει μειωθεί σημαντικά από το 2023. Αυτό οφείλεται στις κοινές προσπάθειες της ΕΕ, των κρατών μελών της και των αρμόδιων οργανισμών της ΕΕ, καθώς και των εταίρων των Δυτικών Βαλκανίων, ιδίως στο πλαίσιο του *σχεδίου δράσης της ΕΕ για τα Δυτικά Βαλκάνια*[4], το οποίο παρουσίασε η Επιτροπή τον Δεκέμβριο του 2022. Η κύρια διαδρομή στην «οδό των Δυτικών Βαλκανίων» διέρχεται από

3 Η Μολδαβία ακύρωσε μία συμφωνία απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης το 2025, αλλά καθώς για το Βανουάτου κατέστη υποχρεωτική η έκδοση θεώρησης στην ΕΕ, ο αριθμός των αποκλίσεων για τη συγκεκριμένη χώρα παρέμεινε ο ίδιος.

4 Σχέδιο δράσης της ΕΕ για τα Δυτικά Βαλκάνια — Μετανάστευση και Εσωτερικές Υποθέσεις.

τη Σερβία και τη Βοσνία και Ερζεγοβίνη. Η Αλβανία και η Βόρεια Μακεδονία λειτουργούν επίσης, σε μικρότερο βαθμό, ως χώρες διέλευσης. Το 2024 και το 2025 η μακρά και δύσκολα ελεγχόμενη συνοριακή γραμμή μεταξύ Βοσνίας και Ερζεγοβίνης και Κροατίας αποτέλεσαν κύριο σημείο εισόδου αντικανονικών μεταναστών ταξίδευαν μέσω των Δυτικών Βαλκανίων προς την ΕΕ.

Οι εταίροι των Δυτικών Βαλκανίων θα πρέπει να εντείνουν τις προσπάθειές τους για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων και να μειώσουν περαιτέρω τον αριθμό των αντικανονικών μεταναστών που διακινούνται λαθραία. Τα επίπεδα βίας που συνδέονται με τη διακίνηση μεταναστών έχουν επίσης αυξηθεί στα Δυτικά Βαλκάνια. Στη Σερβία, τα δίκτυα λαθραίας διακίνησης μεταναστών δραστηριοποιούνται με αυξανόμενη ένταση και βία, ενώ ορισμένες ομάδες αποτελούνται πλέον εν μέρει από υπηκόους των ίδιων χωρών καταγωγής με τους αντικανονικούς μετανάστες. Θα πρέπει να ενταθούν περαιτέρω οι προσπάθειες που καταβάλλονται για την ενίσχυση των πολιτικών καταπολέμησης της εμπορίας ανθρώπων και των επιχειρησιακών ικανοτήτων σε αυτούς τους τομείς.

Η σημαντική εισροή υπηκόων από την Ινδία και, σε μικρότερο βαθμό, από άλλες χώρες της Ασίας και της Μέσης Ανατολής στη Γεωργία, εγείρει ανησυχίες σχετικά με την πιθανή παράνομη μετανάστευση προς την ΕΕ, είτε από την ξηρά είτε διά θαλάσσης.

Όλοι οι υπό εξέταση εταίροι διατηρούν τακτική συνεργασία με τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής (Frontex), συμπεριλαμβανομένης της Βοσνίας και Ερζεγοβίνης, η οποία υπέγραψε συμφωνία περί καθεστώτος του Frontex με την ΕΕ το 2025[5]. Οι περισσότεροι από αυτούς συνεργάζονται επίσης με τον Οργανισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Άσυλο (EUAA). Η συνεχής παροχή στήριξης από την ΕΕ και τα κράτη μέλη της, μέσω της παροχής εξοπλισμού, κατάρτισης, ανταλλαγής βέλτιστων πρακτικών, καθώς και κοινών περιπολιών στα σύνορα, έχει αποφέρει απτά επιχειρησιακά αποτελέσματα.

Η συνεργασία για την επανεισδοχή μεταξύ των κρατών μελών της ΕΕ και όλων των υπό εξέταση εταίρων αξιολογήθηκε γενικά ως πολύ καλή, χωρίς να αναφερθούν σημαντικά προβλήματα. Ωστόσο, παρατηρήθηκαν ορισμένα ζητήματα σχετικά με την επανεισδοχή. Οι καθυστερήσεις στη διεκπεραίωση των αιτήσεων επανεισδοχής από τη Βοσνία και Ερζεγοβίνη και από το Κόσοβο οφείλονταν κυρίως στην έλλειψη συνεργασίας ή σε παρεμπόδιση από την πλευρά των επιστρεφόντων, ενώ στην περίπτωση της Ουκρανίας οφείλονταν στις συνεχιζόμενες συνθήκες πολέμου.

Αναφέρθηκαν ήσσονος σημασίας ζητήματα στη συνεργασία με το Κόσοβο, όπου καταγράφηκαν ορισμένες αρνήσεις αποδοχής ταξιδιωτικών εγγράφων της ΕΕ, καθώς και με τη Μολδαβία, η οποία σε ορισμένες περιπτώσεις αρνήθηκε να δεχθεί υπηκόους τρίτων χωρών που διήλθαν από το έδαφός της.

Όσον αφορά τη Σερβία, εξακολουθούν επίσης να υπάρχουν ανησυχίες σχετικά με την πρακτική της να εκδίδει έγγραφα επιστροφής μόνο εφόσον έχει προηγουμένως υποβληθεί σχέδιο πτήσης. Μια ακόμα μακροχρόνια και σοβαρή ανησυχία, και παρά τη συμφωνία επανεισδοχής ΕΕ–Σερβίας, αφορά την περιορισμένη συνεργασία της Σερβίας για την επανεισδοχή υπηκόων τρίτων χωρών

[5] Συμφωνία περί καθεστώτος με τη Βοσνία και Ερζεγοβίνη — Μετανάστευση και Εσωτερικές Υποθέσεις.

που έχουν διέλθει από το έδαφός της, μεταξύ άλλων σε περιπτώσεις όπου υπάρχουν αξιόπιστα αποδεικτικά στοιχεία διέλευσης, όπως έγγραφα ταυτότητας που έχουν εκδοθεί από τις σερβικές αρχές σε αιτούντες άσυλο.

Όλοι αυτοί οι εταίροι αναμένεται να αντιμετωπίσουν χωρίς καθυστέρηση τα εναπομένοντα εκκρεμή ζητήματα που εντοπίστηκαν από τα κράτη μέλη της ΕΕ όσον αφορά την υλοποίηση των δεσμεύσεων για την επανεισδοχή.

Όσον αφορά τη Μολδαβία και την Ουκρανία, η συνεργασία με τον Frontex στον τομέα της διαχείρισης των συνόρων διατηρήθηκε σε ικανοποιητικό επίπεδο το 2024 και το 2025.

Αβάσιμες αιτήσεις ασύλου

Οι αβάσιμες αιτήσεις ασύλου που υποβάλλονται από υπηκόους εταίρων που απαλλάσσονται από την υποχρέωση θεώρησης εξακολουθούν να αποτελούν σημαντική πρόκληση για ορισμένα κράτη μέλη της ΕΕ. Οι αιτήσεις αυτές έχουν συνήθως πολύ χαμηλά ποσοστά αναγνώρισης[6], κάτι που επιβαρύνει δυσανάλογα τα εθνικά συστήματα ασύλου. Από το 2015 έως το πρώτο τρίμηνο του 2025 το 18 % των αιτήσεων ασύλου στην ΕΕ υποβλήθηκε από υπηκόους που έχουν δικαίωμα πρόσβασης στην ΕΕ χωρίς υποχρέωση θεώρησης.

Ο αριθμός των αιτήσεων ασύλου που υποβλήθηκαν από την κατηγορία αυτή στη γειτονία της ΕΕ έχει γενικά μειωθεί. Ωστόσο, οι αιτήσεις από το Κόσοβο και, ιδίως, από την Ουκρανία αυξήθηκαν σημαντικά το 2024 (6 785 και 28 350, αντίστοιχα). Στην περίπτωση της Αλβανίας (7 140), της Γεωργίας (14 530), της Μολδαβίας (5 945), της Βόρειας Μακεδονίας (3 435) και της Σερβίας (3 270), μολονότι οι αριθμοί μειώθηκαν σημαντικά το 2024 σε σύγκριση με το 2023, παρέμειναν ωστόσο σε σημαντικά επίπεδα.

Οι εταίροι στην άμεση γειτονία της ΕΕ έχουν καταβάλει προσπάθειες για τον μετριασμό αυτού του προβλήματος. Αρκετές κυβερνήσεις, μεταξύ των οποίων της Αλβανίας, της Γεωργίας και του Κοσόβου, έχουν χρηματοδοτήσει ενημερωτικές εκστρατείες για την ευαισθητοποίηση του κοινού σχετικά με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που συνδέονται με τις μετακινήσεις στην ΕΕ χωρίς υποχρέωση θεώρησης. Ορισμένα πρόσθετα μέτρα περιλαμβάνουν τη θέσπιση ελέγχων εξόδου για τους πολίτες που ταξιδεύουν στον χώρο Σένγκεν (Αλβανία και Γεωργία), ώστε να επαληθεύεται ότι πληρούν τις προϋποθέσεις εισόδου στον χώρο Σένγκεν, καθώς και την τοποθέτηση υπαλλήλων του Frontex σε διεθνείς αερολιμένες (Γεωργία). Οι πρωτοβουλίες αυτές έχουν αποδειχθεί αποτελεσματικές και θα πρέπει να διατηρηθούν και να επεκταθούν και σε άλλους εταίρους.

Όπως αναφέρεται στην 7η έκθεση του μηχανισμού αναστολής της απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης, ο αριθμός των αιτήσεων ασύλου που υποβάλλονται στην ΕΕ από χώρες της Λατινικής Αμερικής οι οποίες επωφελούνται από πρόσβαση χωρίς υποχρέωση θεώρησης εξακολουθεί να επιβαρύνει σημαντικά τα συστήματα ασύλου των κρατών μελών. Από το 2015 έως το πρώτο τρίμηνο του 2025 οι υπήκοοι χωρών της Λατινικής Αμερικής που απαλλάσσονται από την υποχρέωση θεώρησης αντιπροσώπευαν πάνω από το ήμισυ του συνόλου των αιτήσεων ασύλου που υποβλήθηκαν από υπηκόους τρίτων χωρών που απαλλάσσονται από την υποχρέωση θεώρησης κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου. Το 2024 ο αριθμός των αιτήσεων από τη

[6] Με εξαίρεση την Ουκρανία.

Βενεζουέλα ανήλθε σε 74 015, συνεχίζοντας τη σταθερή ανοδική τάση. Ο αριθμός των αιτήσεων από το Περού επίσης αυξήθηκε σε 27 260. Οι αιτήσεις από την Κολομβία μειώθηκαν, αλλά σε απόλυτους αριθμούς εξακολουθούν να εγείρουν ανησυχίες (51 615). Οι αιτήσεις από την Ονδούρα (2 380), τη Νικαράγουα (2 475) και το Ελ Σαλβαδόρ (2 575) επίσης μειώθηκαν, αλλά παρέμειναν σε σημαντικά επίπεδα.

Προκειμένου να διασφαλιστεί η βιωσιμότητα των απαλλαγών από την υποχρέωση θεώρησης, οι μετακινήσεις χωρίς υποχρέωση θεώρησης πρέπει να περιορίζονται αυστηρά σε διαμονή σύντομης διάρκειας και δεν θα πρέπει να χρησιμοποιούνται καταχρηστικά για την υποβολή αιτήσεων ασύλου στην ΕΕ. Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή και η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης (ΕΥΕΔ) θα συνεχίσουν να συνεργάζονται με τις σημαντικότερες χώρες για την πρόληψη της κατάχρησης του καθεστώτος απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης.

Ζητήματα δημόσιας τάξης και ασφάλειας, συμπεριλαμβανομένης της καταπολέμησης της διαφθοράς και της ασφάλειας των εγγράφων

Όλες οι υπό εξέταση χώρες διατήρησαν στενή συνεργασία με την Ευρωπόλ και την Eurojust. Οι εταίροι των Δυτικών Βαλκανίων συνέχισαν να εφαρμόζουν ενεργά το κοινό σχέδιο δράσης για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας στα Δυτικά Βαλκάνια και υπέγραψαν το νέο κοινό σχέδιο δράσης στις 30 Οκτωβρίου 2025[7].

Το 2024 όλοι οι εταίροι των Δυτικών Βαλκανίων συνέχισαν να συνεργάζονται με την Ευρωπόλ και τα κράτη μέλη, με αποτέλεσμα να επιτευχθούν ουσιαστικά επιχειρησιακά αποτελέσματα στην καταπολέμηση σοβαρών διασυνοριακών εγκλημάτων, συμπεριλαμβανομένων των κυβερνοεπιθέσεων, της λαθραίας διακίνησης μεταναστών και της διακίνησης ναρκωτικών και πυροβόλων όπλων από ομάδες οργανωμένου εγκλήματος. Επιτεύχθηκαν απτά και σημαντικά αποτελέσματα όσον αφορά την εξάρθρωση πολυάριθμων εγκληματικών ομάδων από όλους τους εταίρους των Δυτικών Βαλκανίων.

Παρά τον πόλεμο που βρίσκεται σε εξέλιξη, η Ουκρανία συνέχισε την εντατική συνεργασία με την Ευρωπόλ στις προσπάθειες καταπολέμησης της τρομοκρατίας, καθώς και στην καταπολέμηση του οικονομικού εγκλήματος, του κυβερνοεγκλήματος, της διακίνησης πυροβόλων όπλων, εκρηκτικών υλών και χημικών, βιολογικών, ραδιολογικών και πυρηνικών (ΧΒΡΠ) υλικών[8] και της εμπορίας ανθρώπων.

Ορισμένα κράτη μέλη επισήμαναν την εμφάνιση οδών διακίνησης πυροβόλων όπλων από την Εγγύς και τη Μέση Ανατολή μέσω της Μολδαβίας προς την ΕΕ.

Εξακολουθούν να υπάρχουν ανησυχίες για την ασφάλεια στη Γεωργία λόγω της ρωσικής επιρροής, ιδίως υπό το πρίσμα της ραγδαίας αύξησης της ρωσικής διασποράς που διαμένει στη χώρα. Από την έναρξη του επιθετικού πολέμου της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας, έχουν μεταναστεύσει περίπου 160 000 Ρώσοι πολίτες στη Γεωργία. Υπάρχει ολοένα και μεγαλύτερη

[7] Κοινό σχέδιο δράσης σχετικά με την πρόληψη και την καταπολέμηση της τρομοκρατίας και του βίαιου εξτρεμισμού για τα Δυτικά Βαλκάνια – Μετανάστευση και εσωτερικές υποθέσεις.

[8] ΧΒΡΠ – Χημικές, βιολογικές, ραδιολογικές και πυρηνικές απειλές

ανησυχία ότι η ρωσική παρουσία στη Γεωργία θα μπορούσε να αποτελέσει αντικείμενο εκμετάλλευσης για επιχειρήσεις ξένης επιρροής.

Η καταπολέμηση της διαφθοράς αποτέλεσε βασικό σημείο αναφοράς το οποίο έγινε αποδεκτό από όλους τους εταίρους που απαλλάσσονται από την υποχρέωση θεώρησης στην άμεση γειτονία της ΕΕ κατά τη διάρκεια των διαλόγων για την ελευθέρωση του καθεστώτος θεωρήσεων. Η συνεχής συμμόρφωση με αυτό το κριτήριο αναφοράς εξακολουθεί να αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για τη διατήρηση της απαλλαγής των μετακινήσεων από την υποχρέωση θεώρησης. Οι περισσότερες υπό εξέταση χώρες έχουν τηρήσει την απαίτηση αυτή, μεταξύ άλλων με την εφαρμογή μέτρων για την αντιμετώπιση ζητημάτων που τέθηκαν σε προηγούμενες εκθέσεις του μηχανισμού αναστολής της απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης. Ωστόσο, η Γεωργία όχι μόνο δεν εφάρμοσε επαρκώς τις συστάσεις για την καταπολέμηση της διαφθοράς που διατυπώθηκαν στην έβδομη έκθεση του μηχανισμού αναστολής της απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης, αλλά μάλιστα κατέγραψε αρνητική πρόοδο, ακυρώνοντας ορισμένες προηγούμενες μεταρρυθμίσεις στον τομέα αυτόν.

Όσον αφορά την ασφάλεια των εγγράφων, όλοι οι υπό εξέταση εταίροι, με εξαίρεση την Ουκρανία, έχουν καταργήσει πλήρως τα μη βιομετρικά διαβατήρια. Τα τελευταία μη βιομετρικά ουκρανικά διαβατήρια εκδόθηκαν το 2016 και θα λήξουν το 2026. Τα εν λόγω διαβατήρια που εξακολουθούν να κυκλοφορούν είναι ελάχιστα. Ωστόσο, τα κράτη μέλη έχουν αναφέρει τη χρήση πλαστών ή παραποιημένων εγγράφων από πολίτες της Αλβανίας, του Κοσόβου και της Ουκρανίας με σκοπό την παράνομη είσοδο ή διαμονή στην ΕΕ, ορισμένα από τα οποία αποκτώνται μέσω πρακτικών διαφθοράς.

Στη Γεωργία, στο Κόσοβο, στη Σερβία και την Ουκρανία, η δυνατότητα των ατόμων να αλλάζουν τα ονόματά τους και να αποκτούν νέα έγγραφα ταυτότητας, ενίοτε κατ' επανάληψη, παραμένει προβληματική, καθώς μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την αποφυγή καταχώρισης του Συστήματος Πληροφοριών Σένγκεν (SIS) και την παράκαμψη των απαγορεύσεων επιστροφής ή εισόδου στην ΕΕ. Αυτή η αδυναμία θα πρέπει να αντιμετωπιστεί από εξωτερικούς εταίρους σε συνεργασία με την ΕΕ.

Στην Ουκρανία, η πρακτική της κατοχής περισσότερων του ενός έγκυρων βιομετρικών διαβατηρίων, καθώς και οι χειρόγραφες τροποποιήσεις των ταξιδιωτικών εγγράφων (όπως η παράταση της ημερομηνίας λήξης) εγείρουν σοβαρές ανησυχίες σχετικά με την ακεραιότητα και την αξιοπιστία των εγγράφων.

Στη Βοσνία και Ερζεγοβίνη και στη Σερβία, αναφέρεται ότι ομάδες οργανωμένου εγκλήματος εμπλέκονται στην παραγωγή και διανομή πλαστών εγγράφων ταυτότητας, συμπεριλαμβανομένων διαβατηρίων και αδειών οδήγησης από διάφορα κράτη μέλη της ΕΕ. Στη Σερβία, ειδικότερα, η κλίμακα και η πολυπλοκότητα αυτών των πλαστογραφήσεων είναι ανησυχητική, καθώς ορισμένα παραποιημένα ηλεκτρονικά διαβατήρια υψηλής ποιότητας μπορούν να παρακάμψουν τα σύγχρονα συστήματα επαλήθευσης εγγράφων.

Ζητήματα ιθαγένειας, συμπεριλαμβανομένων των προγραμμάτων χορήγησης ιθαγένειας σε επενδυτές

Οι χώρες που απαλλάσσονται από την υποχρέωση θεώρησης και εφαρμόζουν προγράμματα χορήγησης ιθαγένειας σε επενδυτές ενέχουν εγγενείς κινδύνους για την ασφάλεια, καθώς επιτρέπουν ενδεχομένως σε υπηκόους τρίτων χωρών οι οποίοι διαφορετικά θα υπόκειντο σε απαιτήσεις θεώρησης να παρακάμπτουν τους συνήθεις ελέγχους ασφάλειας και να αποκτούν πρόσβαση στον χώρο Σένγκεν μέσω της απόκτησης ιθαγένειας.

Τα προγράμματα αυτά ενέχουν σοβαρούς κινδύνους όσον αφορά την παράνομη μετανάστευση, τις απειλές κατά της ασφάλειας και τη φοροδιαφυγή. Οι κίνδυνοι αυτοί είναι ιδιαίτερα σοβαροί όταν συνδυάζονται με: i) ανεπαρκείς ελέγχους ασφάλειας και διαδικασίες δέουσας επιμέλειας· ii) την απουσία πραγματικού δεσμού μεταξύ των αιτούντων και της χώρας που χορηγεί την ιθαγένεια· και iii) τη δυνατότητα αλλαγής ονόματος κατά τη διάρκεια ή μετά τη διαδικασία.

Κατά συνέπεια, στο πλαίσιο του αναθεωρημένου μηχανισμού αναστολής της απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης, η λειτουργία των εν λόγω προγραμμάτων συνιστά, αφ' εαυτής, λόγο αναστολής του καθεστώτος απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης για τρίτες χώρες.

Μεταξύ των γειτονικών χωρών, τα προγράμματα αυτά εξακολουθούν να εφαρμόζονται στη Βόρεια Μακεδονία, όπου η εθνική νομοθεσία επιτρέπει τη χορήγηση ιθαγένειας χωρίς απαιτήσεις προηγούμενης διαμονής σε άτομα που θεωρείται ότι αντιπροσωπεύουν «ειδικό οικονομικό συμφέρον» για τη χώρα. Ωστόσο, ο αριθμός των ιθαγενειών που έχουν χορηγηθεί βάσει αυτής της διάταξης παραμένει αμελητέος (μία το 2023 και δύο το 2024).

Το Μαυροβούνιο διέκοψε επίσημα το πρόγραμμά του στις 31 Δεκεμβρίου 2022. Ωστόσο, οι αρχές συνέχισαν να διεκπεραιώνουν τις αιτήσεις ιθαγένειας που είχαν υποβληθεί πριν από τη διακοπή του προγράμματος. Το 2024 το Υπουργείο Εσωτερικών εξέδωσε 1 282 αποφάσεις για τη χορήγηση ιθαγένειας του Μαυροβουνίου σε αιτούντες και στα μέλη των οικογενειών τους. Τον Απρίλιο του 2025 απέμεναν 29 αιτήσεις που βρίσκονταν ακόμη στο στάδιο της επεξεργασίας.

Μολονότι η Σερβία δεν εφαρμόζει τέτοιου είδους πρόγραμμα υπό στενή έννοια, μια διάταξη της νομοθεσίας της περί ιθαγένειας επιτρέπει τη χορήγηση ιθαγένειας «προς το συμφέρον της Δημοκρατίας της Σερβίας». Η διάταξη αυτή επιτρέπει τη χορήγηση ιθαγένειας χωρίς να απαιτείται προηγούμενη διαμονή και χωρίς να υποχρεώνονται οι αιτούντες να αποποιηθούν την υφιστάμενη ιθαγένειά τους. Από το 2022 περισσότεροι από 200 Ρώσοι υπήκοοι έχουν αποκτήσει τη σερβική ιθαγένεια βάσει αυτής της ρήτρας, ενώ το προφίλ αρκετών από αυτούς έχει εγείρει ανησυχίες από την πλευρά της ΕΕ.

Παρόμοια ανησυχία υπάρχει και όσον αφορά τη Γεωργία. Μολονότι ο αριθμός τους είναι πολύ περιορισμένος σε σύγκριση με τη συνήθη πορεία για την απόκτηση ιθαγένειας, οι Ρώσοι υπήκοοι θα μπορούσαν να χρησιμοποιήσουν απλουστευμένες διαδικασίες πολιτογράφησης για την απόκτηση ιθαγένειας. Τόσο η περίπτωση της Σερβίας όσο και της Γεωργίας απαιτούν περαιτέρω διεξοδικό έλεγχο προκειμένου να διαπιστωθεί αν οι πρακτικές αυτές είναι καταχρηστικές. Όπως αναφέρεται στη δέσμη μέτρων για τη διεύρυνση που ενέκρινε η Επιτροπή το 2025, η συμμόρφωση

με το δίκαιο της ΕΕ απαιτεί από τις υποψήφιες χώρες να καταργήσουν τα υφιστάμενα προγράμματα χορήγησης ιθαγένειας σε επενδυτές, καθώς και τη νομική τους βάση[9].

Στην Ανατολική Καραϊβική, προγράμματα χορήγησης ιθαγένειας σε επενδυτές εφαρμόζονται εδώ και πολλά χρόνια σε πέντε χώρες —Αντίγκουα και Μπαρμπούντα, Ντομίνικα, Γρενάδα, Άγιος Χριστόφορος και Νέβις και Αγία Λουκία. Τα προγράμματα αυτά αποτελούν σημαντική και διαρκή πρόκληση πολύ μεγαλύτερης κλίμακας. Εκτιμάται ότι έχουν εκδοθεί περίπου 107 000 διαβατήρια μέσω των συστημάτων που εφαρμόζουν οι εν λόγω χώρες. Ο αριθμός των αιτήσεων παραμένει υψηλός, με 13 113 αιτήσεις το 2023 και 10 573 το 2024. Οι χρόνοι διεκπεραίωσης είναι σύντομοι και τα ποσοστά απόρριψης πολύ χαμηλά —για παράδειγμα, το 2024 το ποσοστό απόρριψης ήταν 1,7 % στην Αντίγκουα και Μπαρμπούντα, 5,3 % στην Αγία Λουκία και 6,5 % στη Ντομίνικα— κάτι που εγείρει ανησυχίες σχετικά με την επάρκεια των διαδικασιών ασφάλειας και δέουσας επιμέλειας.

Ανταποκρινόμενες στις ανησυχίες που εξέφρασε η ΕΕ[10], οι πέντε χώρες της Ανατολικής Καραϊβικής έχουν λάβει ορισμένα μέτρα, μεταξύ των οποίων η εναρμόνιση του ελάχιστου ορίου επενδύσεων σε 200 000 USD, η ενίσχυση των ελέγχων ασφάλειας και η θέσπιση κοινών προτύπων για την ανταλλαγή πληροφοριών και τη διαφάνεια. Ωστόσο, η κατάσταση εξακολουθεί να προκαλεί σημαντική ανησυχία.

Η εφαρμογή προγραμμάτων χορήγησης ιθαγένειας σε επενδυτές από χώρες που απαλλάσσονται από την υποχρέωση θεώρησης συνιστά μη αμελητέο κίνδυνο για την ασφάλεια του χώρου Σένγκεν και θα εξεταστεί περαιτέρω βάσει του αναθεωρημένου νομικού πλαισίου του μηχανισμού αναστολής της απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης.

Μη συμμόρφωση της Γεωργίας με άλλους βασικούς δείκτες αναφοράς

Ο σεβασμός των θεμελιωδών δικαιωμάτων αποτελεί ένα από τα βασικά κριτήρια αναφοράς που συμφωνήθηκαν από τη Γεωργία κατά τη διάρκεια του διαλόγου για την ελευθέρωση του καθεστώτος θεωρήσεων. Η συνεχής συμμόρφωση με αυτό το κριτήριο αναφοράς εξακολουθεί να αποτελεί βασική προϋπόθεση για τη διατήρηση του δικαιώματος μετακίνησης χωρίς την υποχρέωση θεώρησης.

Στην 7η έκθεση του μηχανισμού αναστολής της απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης, της 6ης Δεκεμβρίου 2024, η Επιτροπή εκτίμησε ότι η Γεωργία δεν τήρησε τη δέσμευση αυτήν, ιδίως με την έκδοση του *νόμου για τη διαφάνεια των ξένων επιρροών* τον Μάιο του 2024 και της δέσμης

[9] Βλ. απόφαση της 29ης Απριλίου 2025, Επιτροπή κατά Μάλτας (Citoyenneté par investissement), C-181/23, ECLI:EU:C:2025:283, με την οποία το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης έκρινε ότι κράτος μέλος παραβιάζει το άρθρο 20 της ΣΛΕΕ και την αρχή της καλόπιστης συνεργασίας που κατοχυρώνεται στο άρθρο 4 παράγραφος 3 της ΣΕΕ όταν θεσπίζει και εφαρμόζει πρόγραμμα πολιτογράφησης που βασίζεται σε διαδικασία συναλλακτικού χαρακτήρα μεταξύ του εν λόγω κράτους μέλους και των προσώπων που υποβάλλουν αίτηση στο πλαίσιο του προγράμματος αυτού, κατά το πέρας της οποίας η ιθαγένεια του εν λόγω κράτους μέλους και, ως εκ τούτου, η ιδιότητα του πολίτη της Ένωσης χορηγείται κατ' ουσίαν έναντι προκαθορισμένων πληρωμών ή επενδύσεων.

[10] Παρόμοιες ανησυχίες έχουν εκφραστεί από τις Ηνωμένες Πολιτείες, το Ηνωμένο Βασίλειο και τον Καναδά. Τα μέτρα που ελήφθησαν είχαν σκοπό να ανταποκριθούν και στις απαιτήσεις των ΗΠΑ. Οι πολίτες των χωρών αυτών υπόκεινται επί του παρόντος σε υποχρέωση θεώρησης για να ταξιδέψουν στις ΗΠΑ. Πρόγραμμα απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης | Υπουργείο Εσωτερικής Ασφάλειας.

νομοθετικών μέτρων για *τις οικογενειακές αξίες και την προστασία των ανηλίκων* τον Σεπτέμβριο του 2024. Διαπιστώθηκε ότι και οι δύο πρωτοβουλίες παραβιάζουν θεμελιώδη δικαιώματα και ελευθερίες, ιδίως την ελευθερία του συνεταιρίζεσθαι, του συνέρχεσθαι και την ελευθερία της έκφρασης, καθώς και το δικαίωμα στην ιδιωτική ζωή, καθώς η πρώτη θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί κατά της κοινωνίας των πολιτών και για τη φίμωση των κομμάτων της αντιπολίτευσης, ενώ η δεύτερη επέβαλε μεροληπτικούς περιορισμούς στην εκπαίδευση, καθώς και σε δημόσιες συζητήσεις και συγκεντρώσεις κατά παράβαση της αρχής της απαγόρευσης των διακρίσεων. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή εξέδωσε ειδικές συστάσεις με τις οποίες καλεί τη Γεωργία:

- Να διασφαλίσει και να τηρεί την προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων όλων των πολιτών, συμπεριλαμβανομένων των ελευθεριών του συνεταιρίζεσθαι, του συνέρχεσθαι και της έκφρασης, του δικαιώματος στην ιδιωτική ζωή, του δικαιώματος συμμετοχής στις δημόσιες υποθέσεις, καθώς και της απαγόρευσης των διακρίσεων.

- Να αποφεύγει και να καταργήσει κάθε νομοθεσία που περιορίζει τα θεμελιώδη δικαιώματα και ελευθερίες, αντιβαίνει στην αρχή της απαγόρευσης των διακρίσεων ή παραβιάζει τα σχετικά ευρωπαϊκά και διεθνή πρότυπα. Ειδικότερα, να καταργήσει τον *νόμο για τη διαφάνεια των ξένων επιρροών* και τη νομοθετική δέσμη για τις *οικογενειακές αξίες και την προστασία των ανηλίκων*, και να τροποποιήσει την εθνική στρατηγική και το σχέδιο δράσης για τα ανθρώπινα δικαιώματα, ώστε να διασφαλιστεί η πλήρης προστασία των δικαιωμάτων των ΛΟΑΤΚΙ ατόμων.

Έκτοτε, η Γεωργία δεν έχει εφαρμόσει τις εν λόγω συστάσεις, ενώ μάλιστα, αντ' αυτού, έχει σημειώσει περαιτέρω οπισθοδρόμηση σε βασικούς τομείς της διακυβέρνησης και των θεμελιωδών δικαιωμάτων. Οι νομοθετικές τροποποιήσεις, οι οποίες περιλαμβάνουν τον *νόμο για την καταχώριση αλλοδαπών πρακτόρων (FARA)* και τις αλλαγές στον *νόμο για τις επιχορηγήσεις, στον οργανικό νόμο για τις πολιτικές ενώσεις πολιτών*, στον *κώδικα για τα διοικητικά αδικήματα* και στον *νόμο περί ραδιοτηλεόρασης*, περιόρισαν συλλογικά τον χώρο της κοινωνίας των πολιτών και φίμωσαν τους αντιφρονούντες, συμπεριλαμβανομένων των διαδηλωτών, των εκπροσώπων της αντιπολίτευσης, των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών και των ανεξάρτητων μέσων ενημέρωσης. Επηρέασαν ιδιαίτερα τις ενώσεις της κοινωνίας των πολιτών και τους υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, πολλαπλασιάζοντας διάφορα εμπόδια προκειμένου να δυσχεράνουν τις δραστηριότητές τους και, ως εκ τούτου, να περιορίσουν την ικανότητά τους να λειτουργούν.

Στις 14 Ιουλίου 2025 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υπενθύμισε με επιστολή της προς τις αρχές της Γεωργίας την απαίτηση για συνεχή συμμόρφωση με τις απαιτήσεις ελευθέρωσης του καθεστώτος θεωρήσεων, ζητώντας ενημέρωση σχετικά με την εφαρμογή των συστάσεων της 7ης έκθεσης του μηχανισμού αναστολής της απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης. Στην απάντησή της, η Γεωργία δεν ενημέρωσε για καμία ουσιαστική πρόοδο όσον αφορά την εφαρμογή των συστάσεων σχετικά με τα θεμελιώδη δικαιώματα της 7ης έκθεσης του μηχανισμού αναστολής της απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης. Κατά συνέπεια, η Γεωργία εξακολουθεί να παραβιάζει τα κριτήρια αναφοράς στα οποία βασίζεται το καθεστώς απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης που χορηγείται από την ΕΕ. Υπό το πρίσμα των εξελίξεων αυτών, θα πρέπει να εξεταστεί η λήψη κατάλληλων μέτρων στο πλαίσιο του αναθεωρημένου μηχανισμού αναστολής της απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης.

Συμπέρασμα

Ενώ οι περισσότεροι εταίροι στη γειτονία της ΕΕ έχουν λάβει μέτρα για την εφαρμογή των συστάσεων που εκδόθηκαν στο πλαίσιο προηγούμενων εκθέσεων του μηχανισμού αναστολής της απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης, **εξακολουθούν να υπάρχουν σημαντικές προκλήσεις**.

Η **σοβαρότερη περίπτωση αφορά τη Γεωργία**, η οποία έχει αθετήσει σειρά δεσμεύσεων τις οποίες είχε αναλάβει κατά τη διάρκεια του διαλόγου για την ελευθέρωση του καθεστώτος θεωρήσεων, δεν εφάρμοσε σχεδόν καμία από τις συστάσεις της 7ης έκθεσης του μηχανισμού αναστολής της απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης, ενώ, μάλιστα, παρά τα επανειλημμένα αιτήματα των τελευταίων ετών για πρόοδο όσον αφορά την ευθυγράμμιση της πολιτικής θεωρήσεων και την πρόληψη της διαφθοράς, σημείωσε ακόμα μεγαλύτερη οπισθοδρόμηση κατά την περίοδο 2024-2025, μεταξύ άλλων σε σχέση με την προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων και ελευθεριών.

Για τους άλλους εταίρους στα **Δυτικά Βαλκάνια και στην περιοχή της Ανατολικής Εταιρικής Σχέσης**, εξακολουθεί να είναι επιτακτική ανάγκη να προωθηθεί η ευθυγράμμιση της πολιτικής θεωρήσεων, τόσο με την εναρμόνιση των καταλόγων των τρίτων χωρών που υπόκεινται σε υποχρέωση θεώρησης όσο και με τη διασφάλιση ότι οι διαδικασίες εξέτασης και έκδοσης θεωρήσεων συνάδουν πλήρως με τα πρότυπα Σένγκεν. Εν αναμονή της πλήρους ευθυγράμμισης, οι εταίροι των Δυτικών Βαλκανίων θα πρέπει να ενισχύσουν επειγόντως τον έλεγχο των αφίξεων χωρίς υποχρέωση θεώρησης υπηκόων τρίτων χωρών που ενέχουν κινδύνους παράνομης μετανάστευσης ή ασφάλειας.

Η **πρόληψη των αβάσιμων αιτήσεων ασύλου** θα πρέπει να παραμείνει προτεραιότητα για όλους τους εταίρους που απαλλάσσονται από την υποχρέωση θεώρησης, ιδίως την Αλβανία, τη Γεωργία, το Κόσοβο και τη Μολδαβία. Η Βοσνία και Ερζεγοβίνη θα πρέπει να εντείνει τις προσπάθειές της για την ενίσχυση της διαχείρισης των συνόρων, ενώ απαιτείται συνεχής επαγρύπνηση όσον αφορά τις **πρακτικές χορήγησης ιθαγένειας που εφαρμόζονται από τη Γεωργία και τη Σερβία**.

Πέρα από την άμεση γειτονία της ΕΕ, η συνέχιση της εφαρμογής προγραμμάτων χορήγησης ιθαγένειας σε επενδυτές στην Ανατολική Καραϊβική αποτελεί **επίμονο και σοβαρό ζήτημα ασφάλειας**, το οποίο συνιστά πιθανό λόγο για την αναστολή της απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης στο πλαίσιο του αναθεωρημένου μηχανισμού αναστολής της απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης.

Λεπτομερείς, ειδικές ανά χώρα συστάσεις παρουσιάζονται στο παράρτημα Ι.

Η Επιτροπή θα συνεχίσει να **παρακολουθεί στενά την εφαρμογή των δεσμεύσεων για την ελευθέρωση του καθεστώτος θεωρήσεων** μέσω πολιτικών διαλόγων υψηλού επιπέδου, συνεδριάσεων των υποεπιτροπών για τη δικαιοσύνη, την ελευθερία και την ασφάλεια, καθώς και της τακτικής ετήσιας υποβολής εκθέσεων στο πλαίσιο του μηχανισμού αναστολής της απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης και της δέσμης μέτρων για τη διεύρυνση.

Παράρτημα Ι: Συστάσεις της 8ης έκθεσης στο πλαίσιο του μηχανισμού αναστολής των θεωρήσεων

Αλβανία

Η Αλβανία έχει λάβει μέτρα για να ανταποκριθεί στις περισσότερες από τις προηγούμενες συστάσεις της Επιτροπής. Ωστόσο, απαιτείται περαιτέρω πρόοδος στους ακόλουθους τομείς:

α) *Ευθυγράμμιση της πολιτικής θεωρήσεων*: Κατά προτεραιότητα, η Αλβανία πρέπει να ευθυγραμμίσει περαιτέρω την πολιτική θεωρήσεών της με τον ενωσιακό κατάλογο τρίτων χωρών που υπόκεινται σε υποχρέωση θεώρησης, με ιδιαίτερη έμφαση στις χώρες των οποίων οι υπήκοοι παρουσιάζουν κίνδυνο παράνομης μετανάστευσης και/ή κίνδυνο για την ασφάλεια της ΕΕ. Η Αλβανία θα πρέπει επίσης να ευθυγραμμίσει τις διαδικασίες της για τις θεωρήσεις με τα πρότυπα Σένγκεν, ιδίως με τη θέσπιση της συλλογής βιομετρικών δεδομένων (συμπεριλαμβανομένης ψηφιακής φωτογραφίας και δακτυλικών αποτυπωμάτων) στο πλαίσιο της εξέτασης των αιτήσεων θεώρησης. Εν αναμονή της πλήρους ευθυγράμμισης, η Αλβανία θα πρέπει να συνεχίσει και να ενισχύσει τον έλεγχο των υπηκόων τρίτων χωρών που απαλλάσσονται από την υποχρέωση θεώρησης, ιδίως εκείνων που προέρχονται από χώρες που παρουσιάζουν κίνδυνο για την ασφάλεια ή κίνδυνο παράνομης μετανάστευσης.

β) *Αβάσιμες αιτήσεις ασύλου*: Η Αλβανία πρέπει να συνεχίσει και να ενισχύσει τα μέτρα που αποσκοπούν στη μείωση του αριθμού των αβάσιμων αιτήσεων ασύλου που υποβάλλονται από υπηκόους της στα κράτη μέλη της ΕΕ, με ιδιαίτερη προσοχή στις αιτήσεις που υποβάλλονται από ασυνόδευτους ανηλίκους.

γ) *Πρόληψη της παράνομης διαμονής*: Η Αλβανία πρέπει να διατηρήσει και να αυστηροποιήσει τα μέτρα για την πρόληψη της υπέρβασης της επιτρεπόμενης διάρκειας παραμονής Αλβανών υπηκόων στον χώρο Σένγκεν.

δ) *Έκδοση θεωρήσεων και εποπτεία προσλήψεων*: Η Αλβανία πρέπει να ενισχύσει τη διαδικασία ελέγχου για τις αιτήσεις θεώρησης που υποβάλλονται από υπηκόους τρίτων χωρών από χώρες που παρουσιάζουν κίνδυνο παράνομης μετανάστευσης και/ή κίνδυνο για την ασφάλεια της ΕΕ. Θα πρέπει επίσης να αυστηροποιήσει τους όρους έκδοσης των εν λόγω θεωρήσεων, να βελτιώσει την παρακολούθηση των πρακτικών πρόσληψης και να ενισχύσει την ικανότητα των επιθεωρήσεων εργασίας.

ε) *Καταπολέμηση των πλαστών εγγράφων ταυτότητας*: Η Αλβανία πρέπει να εντείνει τις προσπάθειές της για τον εντοπισμό και την πρόληψη της χρήσης και της κυκλοφορίας παραποιημένων αλβανικών εγγράφων ταυτότητας.

στ) *Παρακολούθηση του προγράμματος χορήγησης ιθαγένειας σε επενδυτές:* Πρέπει να αποφύγει τη θέσπιση και την εφαρμογή προγράμματος χορήγησης ιθαγένειας σε επενδυτές και να καταργήσει τη νομική βάση για τα εν λόγω προγράμματα με την τροποποίηση του νόμου περί ιθαγένειας.

Βοσνία και Ερζεγοβίνη

Η Βοσνία και Ερζεγοβίνη έχει λάβει ορισμένα μέτρα για να ανταποκριθεί στις προηγούμενες συστάσεις της Επιτροπής. Ωστόσο, απαιτούνται περαιτέρω προσπάθειες στους ακόλουθους τομείς προτεραιότητας:

α) *Ευθυγράμμιση της πολιτικής θεωρήσεων*: Η Βοσνία και Ερζεγοβίνη πρέπει επειγόντως να ευθυγραμμίσει περαιτέρω την πολιτική θεωρήσεών της με τον ενωσιακό κατάλογο τρίτων χωρών που υπόκεινται σε υποχρέωση θεώρησης, με ιδιαίτερη έμφαση στις χώρες των οποίων οι υπήκοοι παρουσιάζουν κίνδυνο παράνομης μετανάστευσης και/ή κίνδυνο για την ασφάλεια της ΕΕ.

β) *Έλεγχοι στην έκδοση θεωρήσεων*: Οι αρχές πρέπει να ενισχύσουν τον έλεγχο των αιτήσεων θεώρησης τις οποίες υποβάλλουν υπήκοοι τρίτων χωρών από χώρες υψηλού κινδύνου και να αυστηροποιήσουν τους όρους υπό τους οποίους εκδίδονται θεωρήσεις στους υπηκόους των εν λόγω χωρών.

γ) *Διαχείριση των συνόρων 1*: Η Βοσνία και Ερζεγοβίνη πρέπει να εντείνει τις προσπάθειές της για τη βελτίωση της διαχείρισης των συνόρων, δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στην αύξηση της ικανότητας των συνοριοφυλάκων, στην αντιμετώπιση του ζητήματος της παράνομης διέλευσης των συνόρων και στην προώθηση της εφαρμογής της συμφωνίας περί καθεστώτος του Frontex μέσω της δρομολόγησης περισσότερων κοινών επιχειρήσεων σε τμήματα υψηλού κινδύνου των χερσαίων συνόρων.

δ) *Διαχείριση των συνόρων 2:* Εν αναμονή της πλήρους ευθυγράμμισης της πολιτικής θεωρήσεων, είναι σημαντικό να συνεχιστεί και να ενισχυθεί στα σύνορα ο έλεγχος ασφάλειας των αφίξεων υπηκόων τρίτων χωρών που απαλλάσσονται από την υποχρέωση θεώρησης. Συνιστάται μάλιστα να δίνεται ιδιαίτερη προσοχή στην εξακρίβωση της γνησιότητας των διαβατηρίων. Οι αρχές ενθαρρύνονται θερμά να συνεργάζονται ενεργά για το θέμα αυτό με τρίτες χώρες, καθώς και με αεροπορικές εταιρείες, και να σημειώσουν πρόοδο όσον αφορά τη δημιουργία συστημάτων ανταλλαγής δεδομένων επιβατών (API/PNR).

Γεωργία

Στις 14 Ιουλίου 2025 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή απηύθυνε επίσημη επιστολή προς τις αρχές της Γεωργίας με την οποία υπενθυμίζει την υποχρέωση συνεχούς συμμόρφωσης με τις απαιτήσεις ελευθέρωσης του καθεστώτος θεωρήσεων και ζητεί λεπτομερείς πληροφορίες σχετικά με την εφαρμογή των συστάσεων που διατυπώνονται στην 7η έκθεση του μηχανισμού αναστολής της απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης.

Στην απάντησή της, η Γεωργία δεν ενημέρωσε σχετικά με **καμία ουσιαστική πρόοδο** όσον αφορά την εφαρμογή των συστάσεων της Επιτροπής. Στους περισσότερους τομείς, **δεν αναφέρθηκαν διορθωτικά μέτρα**, ενώ σε αρκετούς άλλους η κατάσταση **επιδεινώθηκε περαιτέρω**.

Ιδιαίτερη ανησυχία προκαλεί η συνέχιση της εφαρμογής νομοθετικών πράξεων, όπως i) *ο νόμος για τη διαφάνεια των ξένων επιρροών*, ii) *ο νόμος για τις οικογενειακές αξίες και την προστασία των ανηλίκων, iii) ο νόμος για την καταχώριση αλλοδαπών πρακτόρων (FARA) και iv) οι τροπολογίες του νόμου για τις επιχορηγήσεις, του νόμου για τις πολιτικές ενώσεις πολιτών, του κώδικα για τα διοικητικά αδικήματα, του νόμου περί ραδιοτηλεόρασης και του ποινικού κώδικα*, οι

οποίες **περιορίζουν τα θεμελιώδη δικαιώματα και τις ελευθερίες** και **αντιβαίνουν στις ευρωπαϊκές και άλλες διεθνείς δεσμεύσεις της Γεωργίας**. Οι αρχές της Γεωργίας, αντί να λάβουν διορθωτικά μέτρα, **υπερασπίστηκαν ανοιχτά τα μέτρα αυτά**, επικαλούμενες την εθνική κυριαρχία και αγνοώντας τις δεσμεύσεις που είχαν αναλάβει κατά τη διάρκεια του διαλόγου για την ελευθέρωση του καθεστώτος θεωρήσεων.

Ως εκ τούτου, η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι **η Γεωργία έχει σημειώσει σημαντική οπισθοδρόμηση** όσον αφορά τα βασικά κριτήρια αναφοράς για τη διακυβέρνηση και το κράτος δικαίου που αποτέλεσαν τη βάση για τη χορήγηση απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης. Ομοίως, η Γεωργία σημείωσε οπισθοδρόμηση και στους τομείς της ευθυγράμμισης των θεωρήσεων και της καταπολέμησης της διαφθοράς. Η κατάσταση αυτή **αποτελεί σαφή περίπτωση οπισθοδρόμησης** όσον αφορά τις δεσμεύσεις που έχουν αναληφθεί στο πλαίσιο της διαδικασίας ελευθέρωσης του καθεστώτος θεωρήσεων και **υπονομεύει την αμοιβαία εμπιστοσύνη** στην οποία βασίζεται το καθεστώς απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης.

Δεδομένου του **συστημικού και σκόπιμου χαρακτήρα** αυτής της οπισθοδρόμησης, η Επιτροπή θα εξετάσει το ενδεχόμενο λήψης κατάλληλων μέτρων στο πλαίσιο του αναθεωρημένου μηχανισμού αναστολής της απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης. Σύμφωνα με τους νέους κανόνες, κατά την πρώτη φάση, η αναστολή της απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης θα μπορούσε να στοχεύει τους κατόχους διπλωματικών, υπηρεσιακών και επίσημων διαβατηρίων που εκδίδονται από τις αρχές της Γεωργίας, οι οποίοι είναι πρωτίστως υπεύθυνοι για τη μη ανάληψη δράσης για την εφαρμογή των συστάσεων της Επιτροπής. Οι νέοι κανόνες διασφαλίζουν την ομοιόμορφη εφαρμογή της αναστολής σε όλα τα κράτη μέλη, καθώς δεν θα υπάρχει πλέον δυνατότητα διμερούς απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης για τους κατόχους διπλωματικών, υπηρεσιακών και επίσημων διαβατηρίων, μόλις επιβληθεί εκ νέου η υποχρέωση θεώρησης για τις ομάδες αυτές σε επίπεδο ΕΕ. Στο δεύτερο στάδιο, η αναστολή θα μπορούσε να επεκταθεί σε ολόκληρο τον πληθυσμό, εάν τα ζητήματα δεν αντιμετωπιστούν από τις αρχές της Γεωργίας. Τελικά, η Γεωργία θα μπορούσε να χάσει πλήρως το καθεστώς απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης και να μεταφερθεί στο παράρτημα Ι του κανονισμού για τις θεωρήσεις (κατάλογος τρίτων χωρών που υπόκεινται σε υποχρέωση θεώρησης).

Η Γεωργία υποχρεούται επίσης να θέσει αμέσως τέλος στην πρακτική με την οποία επιτρέπει την είσοδο χωρίς θεώρηση σε υπηκόους 17 χωρών που υπόκεινται σε υποχρέωση θεώρησης τόσο στην ΕΕ όσο και στη Γεωργία, βάσει θεώρησης ή άδειας διαμονής που έχει εκδοθεί από μία από τις χώρες του Συμβουλίου Συνεργασίας του Περσικού Κόλπου (ΣΣΠΚ).

Κόσοβο

Συνολικά, το Κόσοβο εξακολουθεί να πληροί τις απαιτήσεις για την ελευθέρωση του καθεστώτος των θεωρήσεων. Ωστόσο, απαιτούνται περαιτέρω προσπάθειες για να αντιμετωπιστούν τα ακόλουθα εκκρεμή ζητήματα:

α) *Ευθυγράμμιση της πολιτικής θεωρήσεων*: Το Κόσοβο πρέπει να ευθυγραμμίσει τον κατάλογο τρίτων χωρών που υπόκεινται σε υποχρέωση θεώρησης με τον κατάλογο της ΕΕ. Εν αναμονή της πλήρους ευθυγράμμισης, το Κόσοβο θα πρέπει να συνεχίσει και να ενισχύσει τον έλεγχο των ταξιδιωτών που απαλλάσσονται από την υποχρέωση θεώρησης και οι οποίοι συνιστούν δυνητικό κίνδυνο για τη μετανάστευση και/ή την ασφάλεια. Το

Κόσοβο θα πρέπει επίσης να ευθυγραμμίσει τις διαδικασίες του για τις θεωρήσεις με τα πρότυπα Σένγκεν, ιδίως με τη θέσπιση της συλλογής βιομετρικών δεδομένων (συμπεριλαμβανομένης ψηφιακής φωτογραφίας και δακτυλικών αποτυπωμάτων) στο πλαίσιο της εξέτασης των αιτήσεων θεώρησης.

β) *Διαχείριση των αβάσιμων αιτήσεων ασύλου*: Το Κόσοβο πρέπει να ενισχύσει τις πρωτοβουλίες σε συνεργασία με τα κράτη μέλη της ΕΕ για την παρακολούθηση και τη μείωση του αριθμού των αβάσιμων αιτήσεων ασύλου που υποβάλλονται από τους πολίτες του στην ΕΕ. Θα πρέπει επίσης να διατηρήσει και να προσαρμόσει την επικοινωνιακή εκστρατεία του που βρίσκεται σε εξέλιξη για την ενημέρωση των πολιτών σχετικά με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους στο πλαίσιο του καθεστώτος απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης με την ΕΕ.

γ) *Ενίσχυση της ασφάλειας των εγγράφων*: Το Κόσοβο πρέπει να ενισχύσει τα μέτρα για την πρόληψη της έκδοσης εγγράφων ταυτότητας και ταξιδιωτικών εγγράφων με ψευδή στοιχεία ταυτότητας και να βελτιώσει τον εντοπισμό πλαστών εγγράφων. Θα πρέπει να διασφαλίσει τη συνεργασία με τα κράτη μέλη όσον αφορά τα πρόσωπα που αποτελούν αντικείμενο καταχωρίσεων στο Σύστημα Πληροφοριών Σένγκεν (SIS) και τα οποία ενδέχεται να υποβάλουν αίτηση για ταξιδιωτικό έγγραφο με διαφορετικό όνομα. Θα πρέπει να διατηρηθεί η συνεχής συνεργασία με την Ιντερπόλ για τα απολεσθέντα και κλαπέντα έγγραφα, παράλληλα με την πλήρη εφαρμογή του νέου νόμου και της διοικητικής οδηγίας για τα δελτία ταυτότητας, ώστε να ενισχυθεί η συνολική ασφάλεια των εγγράφων.

δ) *Προστασία των μειονοτικών κοινοτήτων*: Το Κόσοβο θα πρέπει να συνεχίσει να προβαίνει σε έμπρακτες βελτιώσεις όσον αφορά την προστασία των δικαιωμάτων των μειονοτικών κοινοτήτων.

Μολδαβία

Η Μολδαβία έχει λάβει μέτρα για να ανταποκριθεί στις προηγούμενες συστάσεις της Επιτροπής. Ωστόσο, απαιτείται περαιτέρω πρόοδος, ιδίως στους ακόλουθους τομείς:

α) *Ευθυγράμμιση της πολιτικής θεωρήσεων*: Η Μολδαβία πρέπει να ευθυγραμμίσει την πολιτική θεωρήσεών της με τον κατάλογο της ΕΕ για τις τρίτες χώρες που υπέχουν υποχρέωση θεώρησης, ιδίως όσον αφορά τις χώρες που παρουσιάζουν κίνδυνο παράνομης μετανάστευσης ή κίνδυνο για την ασφάλεια της ΕΕ. Εν αναμονή της πλήρους ευθυγράμμισης, η Μολδαβία θα πρέπει να συνεχίσει και να ενισχύσει τον αυστηρό έλεγχο των υπηκόων τρίτων χωρών που απαλλάσσονται από την υποχρέωση θεώρησης, ιδίως εκείνων που προέρχονται από χώρες υψηλού κινδύνου.

β) *Αβάσιμες αιτήσεις ασύλου*: Η Μολδαβία πρέπει να εντείνει τις προσπάθειές της για την αντιμετώπιση του συνεχιζόμενου φαινομένου των αβάσιμων αιτήσεων ασύλου από υπηκόους της Μολδαβίας στα κράτη μέλη της ΕΕ. Οι προσπάθειες αυτές θα μπορούσαν να περιλαμβάνουν στοχευμένες εκστρατείες ενημέρωσης προσαρμοσμένες στα σχετικά προφίλ μεταναστών, καθώς και τη θέσπιση συνοριακών ελέγχων εξόδου για τη βελτίωση της παρακολούθησης και της αποτροπής.

Μαυροβούνιο

Το Μαυροβούνιο εφάρμοσε ορισμένες από τις προηγούμενες συστάσεις της Επιτροπής, ιδίως μειώνοντας τον κατάλογο των χωρών που απαλλάσσονται από την υποχρέωση θεώρησης για την ΕΕ και συνεχίζοντας να παρακολουθεί τις υπόλοιπες αιτήσεις ιθαγένειας. Ωστόσο, δεν έχουν αντιμετωπιστεί ακόμη τα ακόλουθα ζητήματα:

α) *Ευθυγράμμιση με τον κατάλογο θεωρήσεων της ΕΕ*: Το Μαυροβούνιο πρέπει να ευθυγραμμίσει την πολιτική θεωρήσεών του με τον κατάλογο της ΕΕ για τις τρίτες χώρες που υπόκεινται σε υποχρέωση θεώρησης. **Το Μαυροβούνιο δεν πρέπει να χορηγεί πλέον εποχικές απαλλαγές από την υποχρέωση θεώρησης, μεταξύ άλλων στις χώρες που διαγράφηκαν από τον κατάλογο μόνιμης απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης.** Το Μαυροβούνιο θα πρέπει επίσης να ευθυγραμμίσει τις διαδικασίες του για τις θεωρήσεις με τα πρότυπα Σένγκεν, ιδίως με τη θέσπιση της συλλογής βιομετρικών δεδομένων (συμπεριλαμβανομένης ψηφιακής φωτογραφίας και δακτυλικών αποτυπωμάτων) στο πλαίσιο της εξέτασης των αιτήσεων θεώρησης.

Στο μεταξύ, το Μαυροβούνιο πρέπει να εφαρμόσει στοχευμένα μέτρα ασφάλειας, όπως ο ενισχυμένος έλεγχος των αφίξεων από χώρες που απαλλάσσονται από την υποχρέωση θεώρησης, και να καταγράψει την αποτελεσματικότητά τους όσον αφορά τη μείωση της παράνομης μετανάστευσης και των κινδύνων για την ασφάλεια.

β) *Υποδομές για τις αιτήσεις θεώρησης*: Στο πλαίσιο της προετοιμασίας του για τη μετάβαση σε μια αναθεωρημένη πολιτική θεωρήσεων, το Μαυροβούνιο θα πρέπει να επεκτείνει τις ικανότητές του όσον αφορά την έκδοση θεωρήσεων μέσω της ψηφιοποίησης στοιχείων της διαδικασίας έκδοσης θεωρήσεων, ώστε να επιτρέψει στους υπηκόους χωρών που επί του παρόντος απαλλάσσονται από την υποχρέωση θεώρησης να υποβάλουν αίτηση θεώρησης μόλις αρθεί η απαλλαγή. Με τον τρόπο αυτόν, θα διευκολύνει τη διοικητική επεξεργασία και θα στηρίξει την ευθυγράμμιση της πολιτικής.

γ) *Παρακολούθηση του προγράμματος χορήγησης ιθαγένειας σε επενδυτές*: Το Μαυροβούνιο πρέπει να διασφαλίσει ότι καταργείται η νομική βάση του καθεστώτος και ότι όλες οι εκκρεμείς αιτήσεις στο πλαίσιο του πλέον ληγμένου καθεστώτος διεκπεραιώνονται σύμφωνα με τα υψηλότερα πρότυπα ασφάλειας. **Επιπλέον, πρέπει να επανεξετάζονται πιθανές περιπτώσεις ιθαγένειας που είχε χορηγηθεί προηγουμένως μέσω του εν λόγω καθεστώτος σε άτομα στα οποία έχουν επιβληθεί διεθνή περιοριστικά μέτρα, και να ανακαλούνται, κατά περίπτωση**.

Βόρεια Μακεδονία

Η Βόρεια Μακεδονία εξακολουθεί να επιδεικνύει ικανοποιητικό επίπεδο συνεργασίας στους τομείς της μετανάστευσης, της διαχείρισης των συνόρων και της ασφάλειας. Έχουν ληφθεί ορισμένα μέτρα για την εφαρμογή των προηγούμενων συστάσεων της Επιτροπής σχετικά με την

απόκτηση ιθαγένειας για λόγους ειδικού οικονομικού συμφέροντος. Απαιτούνται περαιτέρω προσπάθειες για να αντιμετωπιστούν τα ακόλουθα βασικά ζητήματα:

α) *Ευθυγράμμιση της πολιτικής θεωρήσεων*: Η Βόρεια Μακεδονία πρέπει να ολοκληρώσει την ευθυγράμμιση της πολιτικής θεωρήσεών της με τον κατάλογο της ΕΕ για τις τρίτες χώρες που υπόκεινται σε υποχρέωση θεώρησης. Η Βόρεια Μακεδονία θα πρέπει επίσης να ευθυγραμμίσει τις διαδικασίες της για τις θεωρήσεις με τα πρότυπα Σένγκεν, ιδίως με τη θέσπιση της συλλογής βιομετρικών δεδομένων (συμπεριλαμβανομένης ψηφιακής φωτογραφίας και δακτυλικών αποτυπωμάτων) στο πλαίσιο της εξέτασης των αιτήσεων θεώρησης.

β) Η Βόρεια Μακεδονία θα πρέπει να υποβάλει έκθεση σχετικά με την εφαρμογή και την αποτελεσματικότητα των πρόσθετων μέτρων ελέγχου που εφαρμόζονται στους Τούρκους υπηκόους που φθάνουν στη χώρα, ιδίως όσον αφορά την παράνομη μετανάστευση και τους κινδύνους για την ασφάλεια.

γ) *Υπέρβαση της επιτρεπόμενης διάρκειας παραμονής*: Προκειμένου να περιοριστεί το επίμονο φαινόμενο υπέρβασης της επιτρεπόμενης διάρκειας παραμονής των υπηκόων της Βόρειας Μακεδονίας στον χώρο Σένγκεν, οι αρχές πρέπει να υλοποιήσουν στοχευμένες πρωτοβουλίες, συμπεριλαμβανομένων εκστρατειών ενημέρωσης σχετικά με τους όρους της δυνατότητας ταξιδίου χωρίς υποχρέωση θεώρησης και της ενισχυμένης συνεργασίας με τα κράτη μέλη.

δ) Πρόγραμμα χορήγησης ιθαγένειας σε επενδυτές: Η Βόρεια Μακεδονία πρέπει να καταργήσει το εν λόγω πρόγραμμα, καθώς και τη νομική του βάση, να παράσχει πληροφορίες σχετικά με τις αιτήσεις που έχουν ήδη υποβληθεί βάσει της διάταξης περί «ειδικού οικονομικού συμφέροντος» και να διασφαλίσει ότι όλες οι εν λόγω αιτήσεις υποβάλλονται σε αυστηρούς ελέγχους ιστορικού.

Σερβία

Η Σερβία έχει λάβει μέτρα για να ανταποκριθεί στις προηγούμενες συστάσεις της Επιτροπής. Ωστόσο, απαιτείται περαιτέρω πρόοδος σε διάφορους βασικούς τομείς, ιδίως όσον αφορά τη μετανάστευση, την πολιτική θεωρήσεων και την απόκτηση ιθαγένειας. Πρέπει να αντιμετωπιστούν τα ακόλουθα ζητήματα:

α) *Ευθυγράμμιση της πολιτικής θεωρήσεων*: Η Σερβία πρέπει να ευθυγραμμίσει περαιτέρω την πολιτική θεωρήσεών της με τον ενωσιακό κατάλογο τρίτων χωρών που υπόκεινται σε υποχρέωση θεώρησης, με ιδιαίτερη έμφαση στις χώρες των οποίων οι υπήκοοι παρουσιάζουν αυξημένο κίνδυνο παράνομης μετανάστευσης ή απειλή για την ασφάλεια της ΕΕ. Η Σερβία θα πρέπει επίσης να ευθυγραμμίσει τις διαδικασίες της για τις θεωρήσεις με τα πρότυπα Σένγκεν, ιδίως με τη θέσπιση της συλλογής βιομετρικών δεδομένων (συμπεριλαμβανομένης ψηφιακής φωτογραφίας και δακτυλικών αποτυπωμάτων) στο πλαίσιο της εξέτασης των αιτήσεων θεώρησης. Εν αναμονή της πλήρους ευθυγράμμισης, η Σερβία θα πρέπει να συνεχίσει να ενισχύει τα μέτρα ελέγχου των υπηκόων τρίτων χωρών που απαλλάσσονται από την υποχρέωση θεώρησης, ιδίως από χώρες υψηλού κινδύνου.

β) *Διαδικασίες έκδοσης θεωρήσεων*: Η Σερβία πρέπει να ενισχύσει τον έλεγχο των αιτήσεων

θεώρησης που υποβάλλονται από υπηκόους χωρών που θεωρείται ότι παρουσιάζουν κίνδυνο παράνομης μετανάστευσης ή κίνδυνο για την ασφάλεια. Παράλληλα, οι κανόνες που διέπουν τη χορήγηση θεωρήσεων στους εν λόγω υπηκόους θα πρέπει να αυστηροποιηθούν, ώστε να διασφαλιστεί μεγαλύτερος έλεγχος και περισσότερη συνοχή με τα πρότυπα της ΕΕ.

γ) *Εκπλήρωση υποχρεώσεων επανεισδοχής*: Η Σερβία πρέπει να εφαρμόσει πλήρως τη ρήτρα περί υπηκόων τρίτων χωρών της συμφωνίας επανεισδοχής μεταξύ ΕΕ και Σερβίας, ιδίως σε περιπτώσεις όπου οι υπήκοοι τρίτων χωρών διέρχονται από το έδαφος της Σερβίας και η διέλευση αυτή τεκμηριώνεται αποδεδειγμένα.

δ) *Πρακτικές χορήγησης ιθαγένειας*: Η Σερβία δεν πρέπει να χορηγεί ιθαγένεια με ταχείες ή απλουστευμένες διαδικασίες σε υπηκόους χωρών που παρουσιάζουν κίνδυνο παράνομης μετανάστευσης ή κίνδυνο για την ασφάλεια της ΕΕ. Επιπλέον, θα πρέπει να διασφαλίζεται επαρκής και διεξοδικός έλεγχος ασφάλειας για όλους τους αιτούντες, μεταξύ άλλων στο πλαίσιο της συνήθους διαδικασίας πολιτογράφησης.

Ουκρανία

Συνολικά, η Ουκρανία εξακολουθεί να πληροί τις απαιτήσεις του πλαισίου ελευθέρωσης του καθεστώτος θεωρήσεων και έχει λάβει μέτρα για την εφαρμογή ορισμένων από τις προηγούμενες συστάσεις της Επιτροπής. Ωστόσο, απαιτούνται περαιτέρω προσπάθειες, όπου είναι εφικτό, δεδομένων των συνεχιζόμενων προκλήσεων που σχετίζονται με τον πόλεμο, ιδίως όσον αφορά τα εξής:

α) *Ευθυγράμμιση της πολιτικής θεωρήσεων*: Η Ουκρανία πρέπει να ευθυγραμμίσει την πολιτική θεωρήσεών της με τον ενωσιακό κατάλογο τρίτων χωρών που υπόκεινται σε υποχρέωση θεώρησης, με ιδιαίτερη έμφαση στις χώρες των οποίων οι υπήκοοι παρουσιάζουν κίνδυνο παράνομης μετανάστευσης ή κίνδυνο για την ασφάλεια της ΕΕ.

β) *Ασφάλεια εγγράφων*: Η Ουκρανία ενθαρρύνεται να καταβάλει μεγαλύτερες προσπάθειες για την αντιμετώπιση του ζητήματος της χρήσης πλαστών εγγράφων, συμπεριλαμβανομένων, μεταξύ άλλων, των διαβατηρίων.

γ) *Προσπάθειες για την καταπολέμηση της διαφθοράς*: Η Ουκρανία ενθαρρύνεται να συνεχίσει να ενισχύει το πλαίσιό της για την καταπολέμηση της διαφθοράς αναπτύσσοντας περαιτέρω ένα αξιόπιστο και σταθερό ιστορικό επιδόσεων όσον αφορά τις έρευνες, τις διώξεις και τις καταδικαστικές αποφάσεις σε υποθέσεις διαφθοράς.

Λατινική Αμερική

Αντιμετώπιση της υπέρβασης της επιτρεπόμενης διάρκειας παραμονής και των αβάσιμων αιτήσεων ασύλου: Παρότι αναγνωρίζονται οι αυξημένες προσπάθειες που καταβάλλουν οι ενδιαφερόμενες χώρες της Λατινικής Αμερικής, οι ίδιες θα πρέπει να λάβουν περαιτέρω μέτρα για τη μείωση του αριθμού των υπερβάσεων της επιτρεπόμενης διάρκειας διαμονής και των αβάσιμων αιτήσεων ασύλου που υποβάλλουν οι πολίτες τους στην ΕΕ. Τα μέτρα αυτά, τα οποία έχουν ήδη ληφθεί από ορισμένες χώρες, θα πρέπει να περιλαμβάνουν, όπου είναι δυνατόν, ελέγχους/επαληθεύσεις κατά

την αναχώρηση, εκστρατεία επικοινωνίας για την ενημέρωση των πολιτών σχετικά με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους στο πλαίσιο του καθεστώτος απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης με την ΕΕ, καθώς και άλλα μέτρα που ενδέχεται να συμφωνηθούν είτε με την ΕΕ είτε διμερώς με τα κράτη μέλη της ΕΕ.

Χώρες της Ανατολικής Καραϊβικής που εφαρμόζουν προγράμματα χορήγησης ιθαγένειας σε επενδυτές

Η εφαρμογή προγραμμάτων χορήγησης ιθαγένειας σε επενδυτές από χώρες που απαλλάσσονται από την υποχρέωση θεώρησης στην ΕΕ αποτελεί σοβαρό ζήτημα που εγείρει ανησυχία για την ασφάλεια. Η εφαρμογή προγράμματος, στο πλαίσιο του οποίου χορηγείται ιθαγένεια ως αντάλλαγμα για προκαθορισμένες πληρωμές ή επενδύσεις, χωρίς το ενδιαφερόμενο πρόσωπο να έχει πραγματικό δεσμό με την εν λόγω τρίτη χώρα, συνιστά πιθανό λόγο αναστολής της απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης στο πλαίσιο του αναθεωρημένου μηχανισμού αναστολής της απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης. Οι ενδιαφερόμενες χώρες της Ανατολικής Καραϊβικής θα πρέπει να λάβουν όλα τα αναγκαία μέτρα για τον επαρκή έλεγχο ασφαλείας των αιτούντων, εν αναμονή της διακοπής των εν λόγω προγραμμάτων.